

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

İtalya İnceleme Raporu

24. Dönem 5. Yasama Yılı
2014

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

İTALYA İNCELEME RAPORU

I. BAŞLANGIC

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, geçmiş yasama dönemlerinde olduğu gibi 24'üncü Yasama Dönemi'nde de Türkiye'deki ve Avrupa'daki ceza infaz sistemini insan hakları perspektifiyle yakından takip etmektedir. Bu kapsamda başka resmi temasların yanı sıra, ceza infaz kurumları ve yasadışı göçle mücadele konularında incelemelerde bulunmak üzere, Komisyonumuzdan bir heyet 12-16 Mayıs 2014 tarihleri arasında İtalya'da bulunmuştur.

Heyette İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı ve Sakarya Milletvekili Ayhan Sefer ÜSTÜN, Ceza İnfaz Kurumlarını İnceleyen Alt Komisyon Başkanı Konya Milletvekili Ayşe TÜRKMENOĞLU, İstanbul Milletvekili Mahmut TANAL, Tokat Milletvekili Reşat DOĞRU ve Yasama Uzmanı Gökhan PİRİ yer almıştır.

II. İNCELEMENİN KONUSU VE AMACI

Komisyon 23'üncü ve 24'üncü Yasama Dönemlerinde Fransa, İsviçre, Belçika ve Hollanda gibi Avrupa ülkelerinde ceza infaz kurumlarının durumlarıyla ilgili yerinde incelemelerde bulunmuştur. Bu çerçevede anılan ülkelerde, ceza infaz kurumlarının fiziki durumları ve bir bütün olarak ceza infaz sistemleriyle ilgili ülkemizle karşılaştırma imkanı olmuştur.

Komisyonun İtalya'da yaptığı incelemeler, önceki yasama dönemlerindeki çalışmaların devamı niteliğindedir. İncelemede İtalya'nın seçilmesinin sebebi geçmişte mafya ve terör örgütlenmeleri ve bunların ceza infaz sistemi konusunda ülkemize benzer tecrübelere sahip olmasıdır. Bu bağlamda İtalyan ceza infaz sisteminin zamanla geçirdiği değişikliklerin ve gelişmelerin takip edilmesi hedeflenmektedir. İtalya cezaevlerinin sıkça gündeme gelen kalabalıklaşma sorunu ve bundan kaynaklı sorunların ülkemizdeki sorunlara benzer olması da incelemenin başlıca sebeplerindedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Ayrıca İtalya, tıpkı ülkemiz gibi Akdeniz'deki yasadışı göçün geçişi ve hedefindeki ülkeler arasında yer almaktadır. Komisyonumuzun yasadışı göçten kaynaklı sorunları uzunca bir zamandır ele almakta olması nedeniyle, İtalya'nın yasadışı göçle mücadele politikası ve göçmenlere yaklaşımı incelemeye değer görülmüştür.

III. İNCELEMEDE UYGULANAN YÖNTEM

Heyet, 13.05.2014 tarihinde Roma yakınlarındaki Civitavecchia Ceza İnfaz Kurumu'nda incelemelerde bulunmuştur. Burada yapılan incelemeler kapsamında ceza infaz kurumu yöneticileri ve Roma'nın sınırları dâhilinde bulunduğu Lazio Eyaletinin Ombudsmanı Maria Claudia Di Paolo'dan bilgi alınmıştır. Ardından heyete ceza infaz kurumu gezdirilmiştir. Son olarak Kurumdaki Türkiye kökenli mahkûmlarla görüşülmüştür.

Heyet aynı gün Rebibbia Ceza İnfaz Kurumu'nda incelemelerde bulunmuştur. Bu çerçevede kurumda gözlemlerde bulunulmuş ve yetkililerden bilgi alınmıştır. Yine Türkiye kökenli mahkûmlarla görüşülmüştür.

Ayrıca heyet, 14.05.2014 tarihinde İtalya Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları Departmanında bu departmanın üst düzey yöneticileriyle kapsamlı bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıda İtalyan ceza infaz sistemi ve ceza infaz kurumlarının fiziki durumu, yapılan yerinde incelemeler ışığında değerlendirilmiştir.

Yasadışı göçle mücadele konusunda İtalya İçişleri Bakanlığı Sınır Güvenliği Dairesi ve İtalya Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığında konuyla ilgili kapsamlı değerlendirme toplantıları yapılmıştır.

V. İNCELEMELER

1. Genel Olarak

Heyete İtalya'daki ceza infaz kurumlarının durumu ve genel olarak infaz sistemiyle ilgili İtalya Adalet Bakanlığı Cezaevleri Dairesi Başkan Yardımcısı Luigi Pagano ve diğer yetkililerle yapılan toplantıda bazı bilgiler aktarılmıştır. Aktarılan bilgilere göre; 28 Şubat 2014 tarihi itibarıyla, ülke çapındaki 205 cezaevinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin sayısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

60.828'dir. Bu sayının 28.891'i yabancı ülke vatandaşlarından oluşturmakta olup, hâlihazırda tutuklu bulunan Türk vatandaşlarının sayısı ise 70'dir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde beklemekte olan başvurular itibariyle Ukrayna ve Rusya'yı takiben üçüncü sırada bulunan İtalya'da (15.050 başvuru) adalet ve tutukevi sisteminin başlıca sorunları; davaların karar sürecinin çok uzun süre alması ve hapisanelerin fiziki kapasitelerinin üzerinde tutuklu barındırmasıdır. Nitekim yukarıda da belirtildiği üzere, toplam tutuklu kapasitesi 47.857 olan 205 cezaevinde mevcut tutuklu sayısı bu oranın çok üzerinde seyretmekte olup, bu durum hapisanelerdeki güvenlik, sağlık ve topluma yeniden kazandırma imkânlarını daraltmaktadır.

İtalyan ceza infaz kurumlarının başlıca sorunu kalabalıklaşma ve binaların eski ve yetersiz oluşudur. Öte yandan İtalya 1980'lerden itibaren çeşitli mafya örgütlenmeleri ve Kızıl Tugaylar Örgütü ile mücadele etmektedir. Bu süreçte söz konusu örgütlerin cezaevlerinden dışarıyla kurdukları anlaşılabilir iletişim infaz sisteminde reform ihtiyacına bir başka neden olmuştur.

İtalyan Ceza İnfaz Kanununun 41. maddesinde yapılan değişiklikle mahpuslar 3 şekilde sınıflandırılmaktadır. Bunlardan birincisi, en tehlikeli olarak nitelenen mafya ve terör örgütü yöneticileri, ikincisi bu mafya ve terör örgütlerinin üyeleri, üçüncüsü ise diğer bütün suç tiplerinden tutuklu ve hükümlü olanlardır. İnfaz rejimi açısından, mafya ve terör örgütü yöneticilerinin infazı yüksek güvenlikli kurumlarda, yakınlarla görüşme olanakları ve sosyal faaliyetleri kısıtlanmış bir şekilde yapılmaktadır.

Ceza İnfaz kurumlarının kalabalıklaşma sorunuyla ilgili çeşitli davalarda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği mahkûmiyet kararlarının da etkisiyle reform çalışmalarına hız verilmiştir. Bu kapsamda özellikle infaz kurumlarının coğrafi yerinin değiştirilmesi ve yeni binaların yapılması gibi önlemlerin alınmıştır. Ayrıca gündüz saatlerinde mahpusların oda kapılarının açılmasıyla mahpuslar psikolojik olarak rahatlatılmaya çalışılmaktadır. Heyetin ziyaret ettiği Civitavecchia ve Rebibbia Ceza İnfaz Kurumları da yapılan bu reform uygulamalarının pilot olarak uygulandığı yerler olduğu aktarılmıştır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Ceza İnfaz kurumlarındaki reform çalışmaları kapsamında her iki ceza infaz kurumunda özellikle ceza infaz kurumu müdürü ve ikinci müdür gibi üst seviye yöneticilerin kadınlardan ve hukuk fakültesi mezunlarından seçildiği öğrenilmiştir.

Yapılan görüşmelerde Türkiye’de son birkaç yıldır uygulanan ve olumlu sonuçlar alınan aile görüşmesi uygulamasının İtalyan ceza infaz sisteminde yer almadığı öğrenilmiştir.

İtalya’da ceza infaz kurumlarının denetimi konusunda Adalet Bakanlığı dışında Temsilciler Meclisi üyeleri Senatörler ve Katolik Kilisesi yetkilidir. Ancak sayılanlardan Adalet Bakanlığı dışındakiler mahpuslarla görüşme yapamazlar. Ceza İnfaz Ceza İnfaz kurumlarının denetimiyle ilgili 2013’te alanın karar gereğince Ulusal Tutuklu Hakları Ombudsmanlığının kurulmak üzere olduğu aktarılmıştır.

2. Civitavecchia Ceza İnfaz Kurumunda Yapılan İncelemeler

İtalya ceza infaz kurumları arasında orta-üst büyüklüğe sahip olan kurumun kapasitesi 600 olmakla beraber hâlihazırda 700 civarında mahpusu barındırmaktadır. Mahpusların büyük bir bölümü erkeklerden oluşmaktadır. Bunun yanında 45 civarında kadının bulunduğu ayrı bir bölüm de bulunmaktadır.

Kurum genel olarak 4-5 katlı betonarme bloklardan oluşmaktadır. Binalar bakımlı ve temiz görünmektedir. Ayrıca duvarların üzerinde ve çatılarda tel örgü bulunmamaktadır. Civitavecchia Ceza İnfaz Kurumu fiziki açıdan bakımlı görünmekle birlikte binaların çok katlı olması bazı olumsuzluklara yol açmaktadır. Üst katlardaki koşullara ulaşmak için dar ve dik merdivenlerin kullanılması güvenlik zafiyetine yol açabileceği gibi mahpusların zemindeki aktivitelerine ulaşmalarını zorlaştıracaktır.

Civitavecchia Ceza İnfaz Kurumunda % 60 oranında yabancı uyruklu mahkûm bulunmaktadır. Bu durumun sebebi Kurumun kaçakçılık ve yasadışı göç için elverişli olan havaalanı ve liman bölgelerine yakın olmasıdır.

Mahpuslar genellikle 6-7 kişilik odalarda kalmaktadır. Odaların kapısının gün içinde 8 saat açık bırakıldığı, böylece mahpusların başka odaları ziyaret edebildikleri görülmüştür. Odalarda banyo bulunmamakla birlikte, her koridorda ortak banyo bulunduğu gözlenmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Mahpusların bulunduğu odada banyo imkânı bulunmaması ve odalarda açıkta bulunan klozet hem temizlik açısından sakıncalıdır. Bu durum ayrıca kişi mahremiyetini de ihlal etmektedir.

Civitavecchia Ceza İnfaz Kurumunda dış güvenliği ve infaz koruma görevini İtalyan polis teşkilatının parçası olan cezaevi polisi¹ sağlamaktadır. Cezaevi polisi tarafından mahpuslara ilk girişte arama yapılmakta, şüphelenilen mahpuslar ayrıca detaylı aranmaktadır.

İtalyan ceza infaz sisteminin bir parçası olan Civitavecchia Ceza İnfaz Kurumunda güvenlik ve infaz koruma görevinin cezaevi polisi tarafından yerine getirilmesi olumlu bir uygulamadır. Öncelikle cezaevi polisinin İtalyan polis teşkilatının 5 temel branşından biri olarak gereken uzmanlığa sahip olduğu değerlendirilmektedir.

Öte yandan hasta mahpusların hastaneye nakilleri ve mahpusların duruşmalara naklinin aynı teşkilat tarafından yapılması olumlu bir uygulamadır. Ayrıca ilk gelen mahpusların veya disiplin cezası alan mahpusların alındığı bir müşahede odası bulunmaktadır. Bu oda 24 saat kamerayla izlenebilmektedir.

Kurumda sürekli sağlık hizmeti veren bir revir bulunmaktadır. Burada daimi olarak birer doktor ve hemşire görev yapmaktadır. Ayrıca mahpuslara psikolojik destek verme amaçlı bir psikolog bulundurulmaktadır.

Mahpusların yakınları tarafından ziyaret hakkı haftada 1 saat olarak düzenlenmiştir. Uzaktan gelen ziyaretçiler için bu süre toplulaştırılarak bir kerede kullanılabilir. Mahpusların ziyaretçileriyle kurumun içinde bir bahçede görüşebilmelerine olanak sağlanmıştır. Mahpusların ziyaretçileriyle görüşmelerini kurumun bahçesinde nispeten yeşilliklerin arasında güzel bir ortamda gerçekleştirmeleri örnek bir uygulamadır. Spor ve hobi faaliyetlerine ayrılmış alanlardan mahpuslar haftada belli saatlerde faydalandırılmaktadır.

Kurumda Hıristiyan mahpusların ibadet edebilmeleri için bir kilise bölümü bulunmaktadır. Buna karşın Müslüman mahpuslar için mescid bulunmamaktadır. Öte yandan ortak alanlarda dini sembollerin duvarlarda asılı olduğu görülmüştür.

Mahpusların 200'e yakın kanaldan oluşan bir televizyon izleme imkanı bulunmaktadır. Ayrıca Kuruma ait bir kütüphane devamlı olarak hizmet vermektedir.

¹ İtalyancası: Corpo di Polizia Penitenziaria

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Mahpusların odalarının kapılarının gün içinde açık olması sosyalleşmelerine imkan sağlamaktadır. Böylece izole edilmişlik duygusundan kurtularak rehabilite edilmeleri sağlanacaktır.

İtalyan ceza infaz sistemine yeni getirilen bir sistemle terör ve organize suçlar haricindeki hükümlüler iyi halli geçirdikleri her 6 ay için cezalarından 75 gün eksiltmektedirler. Bu durum mahpusların davranışlarına dikkat etmelerini sağlayarak kapıların gün boyu açık olması ile oluşabilecek güvenlik riskini azaltmaktadır.

Bazı yabancı kökenli mahpusların İtalyanca bilmemeleri, iletişim kuramamalarına yol açmaktadır. Bu iletişim kuramama sorunu söz konusu mahpusların psikolojilerini zorlamaktadır. Bu konuda en azından kendi dillerinde yayın yapan birkaç televizyon kanalının izlenememesi bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır.

Civitavecchia Ceza İnfaz Kurumunda inceleme esnasında 1'i kadın 4 Türk vatandaşı mahpusla cezaevi idaresinden kimse olmadan görüşülmüştür. Ayrıca Türk mahpusların ortak avukatları da görüşmeye katılmıştır. Cezaevindeki vatandaşlarımızın şikâyetleri genellikle cezaevi ortamına uyum sağlayamamakla alakalıdır (yalnızlık duygusu, dil bilmemek ve bunların tetiklediği psikolojik sorunlar, depresyon hali).

Türk mahpuslar farklı odalarda tutulmaları nedeniyle yalnızlık çektiklerini dile getirmişlerdir. Kendi aralarında haftalık birkaç saat sohbet etme taleplerini iletmışlerdir. Vatandaşlarımız ayda iki kez Türkiye'deki yakınlarıyla telefonla görüşme hakları olduğunu bunun arttırılmasını talep etmişlerdir. Bunun dışında kurum idaresinden ve cezaevi polisinden muamelesinden memnun olduklarını belirterek herhangi bir şikâyetleri olmadığını belirtmişlerdir.

3. Rebibbia Ceza İnfaz Kurumu

Rebibbia Ceza İnfaz Kurumu 1969 yılında açılmıştır. İtalyan ceza infaz kurumları arasında nispeten eski binalara sahiptir. Kurumun kapasitesi 1100 kişi olmasına rağmen incelemenin yapıldığı zamanki mevcudu 1700 civarındadır. Mahpusların çoğunluğunun göçmenlerden oluştuğu gözlenmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Rebibbia Ceza İnfaz Kurumu fiziksel açıdan eski binalara sahip olsa da iki katlı oluşu sebebiyle çok katlı ceza infaz kurumlarının daha önce belirtilen dezavantajlarını taşımamaktadır. Ortak alanlara ve mahpusların odalarına ait pencerelerin büyük olması daha ferah ve aydınlık bir ortam oluşturmaktadır.

Kurumda yapılan incelemelerde kapasite fazlalığı göze çarpmaktadır. Kapasite fazlalığı nedeniyle odalar tek veya iki kişilik tasarlanmasına rağmen dört, bazen altı mahpusun kalmaktadır. Mahpusların bulunduğu odada banyo imkânı bulunmamaktadır. Tuvalet ihtiyacı için odanın içinde bir klozet mevcuttur. Kapasite fazlalığının yol açtığı en önemli sorun odalarda hijyen eksikliğidir. Odalarda banyo bulunmaması ve ortada, etrafı açık olan klozet bu durumun başlıca sebebidir.

Kurumda mahpusların oda kapıları İtalya genelinde yüksek güvenlikli olmayan ceza infaz kurumlarında olduğu gibi gündüz saatleri açıktır. Mahpuslara sosyal ve sportif faaliyetlerinin yapıldığı başka bölümlere tek başlarına geçebilmeleri için geçiş kartları verilmektedir.

Ortak alanlar 24 saat kamerayla izlenmektedir. Yine 24 saat takip edilen bir müşahede odası bulunmaktadır. Şeffaf camla görülebilen ve sessiz kamera kaydı alınan bir avukat görüş odası bulunmaktadır.

Kurumda sürekli sağlık hizmeti veren bir revir bulunmaktadır. Burada daimi olarak doktor ve hemşire görev yapmaktadır. Ayrıca mahpuslara psikolojik destek verme amaçlı bir psikolog bulundurulmaktadır.

Kurumda çok amaçlı kullanılacak büyük bir tiyatro salonu mevcuttur. Mahpusların sosyal faaliyetleri için ayrılmış müzik odası ve çeşitli el işi atölyeleri mevcuttur. Kurumda mahpuslara her oda için bahçede verilen küçük alanda tarım yapabilmeleri sağlanmaktadır. Mahpuslara haftada 4 saat açık havada spor imkânı tanınmaktadır.

Müzik odası, tiyatro etkinlikleri, spor uygulamaları ve hobi ve meslek kursları gibi sosyal imkanların oldukça gelişmiş olduğu anlaşılmaktadır. Tiyatro, görüş bahçesi ve kilise gibi mekanların ortak bir alana açılması kuruma küçük bir yerleşim yeri havası katmaktadır. Bu unsurlar mahpusların sosyalleşmesini ve böylece rehabilite edilmelerini kolaylaştırmaktadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Çalışmak isteyen mahpuslar cezaevi bünyesinde işletilen bilinmeyen numaralar servisinde çalışabilmektedir. Burada mahpuslara cezaevi dışındaki ücretin 2/3 oranında ücret verildiği öğrenilmiştir.

İdarecilerin hukuk fakültesi mezunu kadınlar arasından seçilmiş olması ceza infaz kurumunun imajına olumlu yönde yansımaktadır.

Kurumda Hıristiyan mahpusların ibadet edebilmeleri için ayrı bir kilise bölümü bulunmaktadır. Buna karşın Müslüman mahpuslar için mescid bulunmamaktadır. Ramazan ayında kuruma Müslüman mahpusların dini ihtiyaçları için bir imam gelmektedir. Ayrıca Müslüman mahpuslara ibadet edebilmeleri için mescid ayrılmamış olması bir eksikliklerdir.

Öte yandan ortak alanlarda dini sembollerin duvarlarda asılı olduğu görülmüştür. Kurum mevcudunun farklı dinlere mensup göçmenlerden oluşan yapısı dikkate alındığında ortak alanlara Hıristiyanlığa ait sembollerin hakim olması uygun değildir.

Rebibbia Ceza İnfaz Kurumunda inceleme esnasında 2 Türk vatandaşı mahpusla görüşülmüştür. Görüşmelerde Kurum ikinci müdürü de yer almıştır. Görüşülen vatandaşlarımız özgürlüklerinden alıkonulmuş olmanın getirdiği manevi yük dışında uygulamalara dair herhangi bir sorunları bulunmadığını belirtmişlerdir. Cezaevindeki vatandaşlarımızın şikâyetleri genellikle yalnızlık duygusu, dil bilmemek ve sonuç olarak cezaevi ortamına uyum sağlayamamakla alakalıdır.

5. İtalya'ya Yönelen Yasadışı Göçle Mücadele Konusunda Yapılan Görüşmeler

İtalya özellikle 2000'li yıllardan itibaren yasadışı göçün hem transit geçiş noktası hem de hedef ülkesi haline gelmiştir. Konu kaçak göçmenleri taşıyan teknelerin batması ve yüzlerce göçmenin hayatını kaybetmesi ile Avrupa ve Dünya gündemine de gelmiştir.

İtalya Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığından alınan bilgiye göre 1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla İtalya'da 3.5 milyona yakın kaçak göçmen bulunmaktadır. Bunun yanında Mısır, Arnavutluk gibi Akdeniz ülkelerinden gelen 6000'e yakın ailesi olmayan çocuk da kaçak göçmen durumundadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

İtalyan İçişleri Bakanlığı Sınır Güvenliği Dairesinden alınan bilgilere göre İtalya hâlihazırda tarihinin en büyük göç dalgasına maruz kalmaktadır. 15 Mayıs 2104 tarihi itibariyle sadece denizde yakalanan kaçak göçmen sayısı 37.745'tir. Oysa 2013 yılının tamamında bu rakam 42.175 idi. Yılsonu itibariyle bu rakamın 150.000 ile 200.000 arasında olacağı öngörülmektedir.

Kaçak göçün % 90' a yakınının en önemli çıkış noktası 2011 yılındaki iç karışıklığın ardından Libya olmuştur. 2011 yılından sonra Libya'da insan kaçakçılığı ana noktası haline gelmiştir. Yasadışı göçmenler Libya'nın yansıra Eritre, Mali, Gambiya, Mısır ve Suriye vatandaşlarından oluşmaktadır.

Yasadışı göçle mücadele konusunda İtalya daha etkin önlemler alma yoluna gitmektedir. Bu kapsamda İtalyan Donanması Mare Nostrum adlı bir deniz operasyonu başlatmış, bugüne kadar 253 tekne veya bot yakalanmıştır. Halen 6 gemiyle İtalyan karasularının 50 mil ilerisinde yürütülen Operasyonla bugüne kadar 75.000 kişiyi denizden kurtarmıştır. Zira insan tacirleri yasadışı göçmenleri eski ve batma tehlikesi olan tekne ve botlara bindirmekte ve "nasıl olsa İtalyanlar sizi kurtaracaktır" düşüncesiyle denizin ortasında su ve yiyecek olmadan bırakmaktadır.

Her iki bakanlıkta yapılan görüşmelerde yasadışı göçle mücadelenin bir başka aracının da yasal göçe önem vermek olduğu aktarılmıştır. Zira yaşanan deneyimler yasal göç ile yasadışı göç arasındaki denge gözetilmediğinde yasa dışı göçte patlama yaşanmaktadır.

Yakalanan yasadışı göçmenler, yerel yönetimlerin ihtiyaçlarını karşıladığı kabul merkezlerine alınmaktadır. Yapılan görüşmelerde farklı ülkelerden gelen göçmenler arasında zaman zaman kültürel veya dini gerginliklerin yaşandığı bu durumun da güvenlik riski doğurduğu bildirilmiştir. Ayrıca heyete verilen bilgiye göre kabul merkezleri milletvekilleri başta olmak üzere basına ve sivil topluma açıktır.

Avrupa Komisyonu, Lampedusa adası açıklarında da 400'e yakın kaçak göçmenin öldüğü tekne faciasından sonra göçle mücadele eylem gurubu Frontex² oluşturarak konuyla daha yakından ilgilenmektedir. İtalyan yetkililer de İtalya'nın Ağustos 2014 başlayacak

² Avrupa Birliği Üye Ülkelerinin Dış Sınırlarının Yönetimi için Operasyonel İşbirliği Ajansı, "Frontex" (Fransızca: Frontières extérieures, dış sınırlar) ya da Avrupa Birliği Sınır Güvenliği Birimi, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin komşularıyla olan sınırlarının korunmasını ve güvenliğini sağlamak amacıyla oluşturulmuş bir Avrupa Birliği kurumudur.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

dönem başkanlığında Frontex'in kapsamının Türkiye'yi de alacak şekilde genişletilmesi yönünde çalışacaklarını belirtmişlerdir.

Ayrıca yasa dışı göçün doğurduğu sorunlardan olan kalabalık kabul merkezleridir. İtalyan yetkililer bu konuda yakalanan kaçak göçmenlerin Libya, Tunus gibi kaynak ülkelerde inşa edilecek kabul merkezlerine götürülmesi yönünde bir projelerinin olduğunu belirtmişlerdir.

Görüşmelerde heyet tarafından İtalya'ya yaşayan ve yasal göçmen konumundaki Türk vatandaşlarının ikili sosyal güvenlik anlaşmasının İtalya parlamentosunun üst kanadı olan Senato'dan onay almasının beklendiği vurgulanmıştır.

VI. DEĞERLENDİRME ve SONUC

Öncelikle Heyet bütün ziyaret ve görüşmelerinde İtalyan yetkililer tarafından son derece olumlu ve misafirperver bir tavırla karşılanmıştır. İtalya çalışma ziyareti iki ülkenin dostluk ve işbirliği açısından faydalı olmuştur.

Civitavecchia Ceza İnfaz Kurumundaki yapıların çok katlı olması dış mekânlarda gerçekleştirilecek sosyal faaliyetlere erişimde engel oluşturmaktadır. Ayrıca güvenlik açısından ortaya çıkabilecek olumsuz durumlara müdahaleyi zorlaştırmaktadır. Rebibbia Ceza İnfaz Kurumu'ndaki ceza infaz kurumu binası nispeten yeni olup, binanın fiziki şartları olumludur. Zira Civitavecchia'nın çok katlı yapısının beraberinde getirdiği sorunlar burası için geçerli değildir.

Her iki ceza infaz kurumunda da kapasite fazlalığından kaynaklanan aşırı kalabalıklaşma çok ciddi bir sorundur. Mevcut aşırı kalabalıklaşma, odalardaki yaşam koşullarını zorlaştırmanın yanı sıra; mahpusların havalandırmaya çıkarılmasının, sosyal aktivitelere katılımının, kütüphaneden faydalanmalarının ve dış dünya ile temas kurmalarının mecburen kısıtlanmasını gerektirmektedir. Böylece kurumlardaki aşırı kalabalıklaşma zincirleme bir şekilde, pek çok insan hakkı ihlalini netice vermektedir.

Civitavecchia ve Rebibbia Ceza İnfaz Kurumundaki mahpusların odalarında banyo yapma imkânı bulunmamaktadır. Banyo ihtiyacı dışardaki ortak banyolardan giderilmektedir. Odalardaki tuvalet ihtiyacı için kullanılan klozet ise, duvarla ayrılmış ayrı bir bölmede değil;

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

odanın içerisinde. Bu durum kişilerin mahremiyetinin çok açık bir ihlalini oluşturmaktadır. Buna karşın oda kapılarının gündüz saatlerinde açık olması mahpusların sosyalleşmesi açısından faydalı bir uygulamadır.

Şeffaf camla görülebilen ve sessiz kamera kaydı alınan bir avukat görüş odası bulunması, ortak alanların 24 saat kamerayla izlenmesi ve yine 24 saat takip edilen bir müşahede odası bulunması ülkemizdeki uygulamalara benzerdir.

Yetkililerden alınan bilgilere göre cezaevi polisi mahpuslar kuruma ilk geldiğinde ve başka zamanlarda gerek duyduğunda detaylı arama ve hatta ihtiyaç halinde çıplak arama yapabilmektedir. Bu bağlamda ülkemizde sıkça eleştirilen bu durumun İtalya'da da uygulandığı görülmektedir.

Mahpusların aileleriyle görüşmelerinin huzurlu bir bahçe ortamında yapabiliyor olmaları güzel bir uygulamadır. Böylece mahpusların içinde buldukları ağır psikolojik ortamdan uzaklaşmaları sağlanmaktadır. Söz konusu görüşme ortamının ülkemiz de sağlanması faydalı olacaktır.

İncelemelerde İtalya ceza infaz kurumlarında mahpuslar kuruma ilk geldiklerinde kendilerine bir bilgilendirme kitapçığının verildiği görülmüştür. Söz konusu kitapçık mahpuslara cezaeviyle ilgili ve sahip oldukları haklarla ilgili İtalyanca ve yabancı mahpuslar için kendi dillerinde hazırlanmaktadır. Bu uygulamanın ülkemizde de yürürlüğe konması yararlı olacaktır.

Ziyaret edilen iki ceza infaz kurumunda da mahpusların önemli bir kısmını oluşturan Müslüman mahpusların ibadet ihtiyaçları için bir yer ayrılmamış olması din ve ibadet özgürlüğüyle bağdaşmamaktadır. Ayrıca ortak alanlarda dini sembollerin bulunması da bir başka olumsuzluk.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

ktur. Mesleki edindirme ve tiyatro vb. sosyal faaliyetler yönünden her iki kurum da yeterli düzeydedir.

Cezaevlerindeki inceleme esnasında görüşülen mahpus Türk vatandaşlarının İtalyan Ceza İnfaz Kurumlarındaki idarecilerden ve cezaevi polislerinin davranışlarından ve uygulamalarından herhangi bir şikayette bulunmamaları memnuniyet vericidir. Ancak dil sorunu nedeniyle zorlanan vatandaşlarımıza mümkün olduğu ölçüde Türkçe TV kanalı veya gazete, dergi gibi imkânların sağlanması doğru olacaktır. Bu sağlanamıyorsa en azından sohbet saatlerini birlikte geçirmeleri faydalı olacaktır.

İtalyan ceza infaz sistemindeki reform çabaları sonucunda infaz kurumlarının müdür ve ikinci müdür gibi üst yöneticilerinin hukuk fakültesi mezunu kadınlar arasından atanması oldukça olumlu bulunmuştur. Bu yaklaşımın ülkemizde uygulanmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

İtalyan Ceza İnfaz Sisteminde mahpuslar 3 şekilde sınıflandırılmaktadır. Bunlardan birincisi en tehlikeli olarak nitelenen mafya ve terör örgütü yöneticileri, ikincisi bu mafya ve terör örgütlerinin üyeleri, üçüncüsü ise diğer bütün suç tiplerinden tutuklu ve hükümlü olanlardır. İnfaz rejimi açısından mafya ve terör örgütü yöneticilerinin infazı yüksek güvenlikli kurumlarda, yakınlarla görüşme ve sosyal faaliyetleri kısıtlı bir şekilde yapılmaktadır.

İtalyan ceza infaz sistemine yeni getirilen 6 ay iyi halli olan mahkûmun cezasından 75 gün düşülmesi uygulaması cezaevlerinde huzur ve asayiş sağlama açısından faydalı görülmektedir. Bu kapsamda Türk İnfaz Sisteminde baştan yapılan infaz indirimi yerine hükümlünün iyi haline bağlı olarak indirim yapılması daha uygun olacaktır.

Yasadışı göçle mücadele konusunda İtalya Cumhuriyeti zor bir sınav vermektedir. Ancak İtalya Avrupa Komisyonu nezdinde yaptığı girişimler sonucunda Frontex'in kurulmasını öncülük etmiştir. Tıpkı İtalya gibi yasadışı göç için transit ve hedef konumunda olan Türkiye'nin de özellikle Avrupa Birliği kurumlarında ortak hareket etmesi gerekmektedir. Bu kapsamda İtalya'nın Türkiye'nin Frontex'e dahil edilmesi yönünde çaba sarf edeceği bilgisi memnuniyet vericidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

İtalya özellikle Akdeniz’den büyük bir göç dalgasıyla karşı karşıya kalmaktadır. 2011 yılından sonra Libya insan kaçakçılığının ana kaynak noktası haline gelmiştir. Yasadışı göçmenler Libya’nın yansıra Eritre, Mali, Gambiya, Mısır ve Suriye vatandaşlarından oluşmaktadır. Öte yandan Türk vatandaşı herhangi bir yasadışı göçmenin bunların arasında yer almaması memnuniyet vericidir.

Ayrıca yasadışı göçle mücadelede sorunlu bir alan olan kabul merkezlerinin milletvekilleri başta olmak üzere basına ve sivil topluma açık olduğu bilgisi olumlu olarak değerlendirilmiştir.

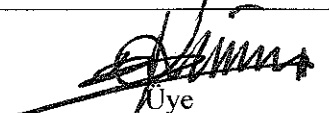
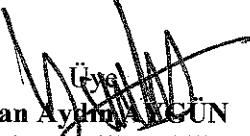

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Toplantı No : 36

20.11.2014

Konu : İtalya İnceleme Raporu kabul edilmiştir.

Başkan Ayhan Sefer ÜSTÜN Sakarya Milletvekili	Başkanvekili Nevzat PAKDİL Kahramanmaraş Milletvekili	<i>imzada bulunamadı</i> Katip Reşat DOĞRU Tokat Milletvekili
Üye Murat BOZLAK Adana Milletvekili	<i>imzada bulunamadı</i> Üye Mehmet METİNER Adıyaman Milletvekili	Üye Mehmet Kerim YILDIZ Ağrı Milletvekili
Üye Sinan Aydın ÖGÜN Ankara Milletvekili	Üye Mustafa ERDEM Ankara Milletvekili	Üye Ülker GÜZEL Ankara Milletvekili
Üye Ziver ÖZKAN Batman Milletvekili	Üye <i>muhalafet fehvası var.</i> Tufan KÖSE Çorum Milletvekili	Üye Atilla KAYA İstanbul Milletvekili
<i>Muhalafet fehvası var.</i> Üye Mahmut TANAL İstanbul Milletvekili	Üye Bülent TURAN İstanbul Milletvekili	Üye Hamza DAG İzmir Milletvekili
Üye Sıtkı GÜVENÇ Kahramanmaraş Milletvekili	Üye Ahmet Salih DAL Kilis Milletvekili	Üye Kerim ÖZKUL Konya Milletvekili
Üye Ayşe TÜRKMEÑOĞLU Konya Milletvekili	Üye Veli AĞBABA Malatya Milletvekili	<i>imzada bulunamadı</i> Üye Abdurrahim AKDAĞ Mardin Milletvekili
Üye İhsan ŞENER Ordu Milletvekili	Üye Cemal Yılmaz DEMİR Samsun Milletvekili	Üye Hüseyin AYGÜN Tunceli Milletvekili
Üye Orhan DÜZGÜN Tokat Milletvekili	Üye Kemal AKTAŞ Van Milletvekili	

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu tarafından 12-16 Mayıs 2014 tarihleri arasında İtalya Ceza İnfaz Kurumlarının fiziki durumları ve bir bütün olarak ceza infaz sistemleriyle ilgili incelemelerde bulunulmuştur. Gerçekleştirilen bu incelemeler sonucunda oluşturulan raporda tarafımca tespit edilen birçok durum ya gerektiği gibi yansıtılmamış ya hiç yer verilmemiş ya da tespit edilmiş olmasına rağmen çözüm üretilememiştir.

Gerçekleştirilen ziyarette tarafımca dikkat edilen fakat raporda yer almayan hususlar şu şekildedir:

1- İTALYA RAPORUNDA İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLE YAPILAN GÖRÜŞMEYE YER VERİLMEMİŞTİR.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu İtalya İncelemesi Programında da yer aldığı üzere 14 Mayıs 2014 tarihinde İçişleri Bakanlığında kaçak göçle mücadele ve bunlara ilişkin alınan önlemlerle alakalı brifing ve toplantıya katılım sağlanmıştır. Buna rağmen katılım sağlanan bu toplantı detaylarına Raporda yer verilmemiştir. Yine bu görüşmeler esnasında Türkiye tarafından imzalanan Geri Dönüşüm Sözleşmesi'nin detaylarına ve İtalya İçişleri Bakanlığının konuyla ilgili görüşlerine yer verilmemiştir.

2- PARLAMENTO GÖRÜŞMELERİNE YER VERİLMEMİŞTİR.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu İtalya İncelemesi Programında da yer aldığı üzere 15 Mayıs 2014 tarihinde İtalya Temsilciler Meclisi Adalet Komisyonu ve İnsan Hakları Alt Komitesi, Temsilciler Meclisi İtalyan-Türk Dostluk Grubu üyesi milletvekilleri, İtalya Senatosu Adalet Komisyonu ve İnsan Hakları Alt Komitesi ile görüşmeler gerçekleştirilmiş ve fakat bu görüşmeler Raporda yer almamıştır.

3- CEZAEVLERİNDE YEMEK, ELEKTRİK VE SU BEDELLERİ HÜKÜMLÜ VEYA TUTUKLUDAN ALINMAMAKTADIR.

Yapılan incelemeler sonucu İtalya Cezaevlerinde yemek, elektrik ve su bedellerinin hükümlü veya tutukludan alınmadığı tarafımca tespit edilen fakat Raporda yer verilmeyen hususlardan biridir.

4- PASAPORT HARÇLARININ ÇOK YÜKSEK OLMASI RAPORDA YER VERİLMEMİŞ TESPİTLERDEN BİRİDİR.

5- CEZAEVİNE İLK GİRİŞTE VERİLEN 2 KİTAP UYGULAMASI RAPORDA YER ALMAMIŞTIR.

Yapılan incelemeler sonucu İtalya’da cezaevine giren hükümlü veya tutukluya giriş işlemlerinin akabinde dosyasındaki eğitim durumu göz önüne alınarak iki adet kitap verilmektedir. Suç işlemiş bir kişinin cezalandırılması kadar, suç işleyen bireyin infaz kurumunda geçireceği süreyi uyum içerisinde geçirmesi ve bu süre zarfında suç işleme konusundaki devamlılığının engellenmesi ve bir anlamda suçlunun kişisel gelişiminin sağlanması da büyük önem taşımaktadır. Hükümlünün infaz kurumuna girdiği günden itibaren okuma alışkanlığı kazanmasına ve infaz kurumuna alışma sürecinde kendi iç muhasebesini daha rahat şekilde yapabilmesine olanak sağlamak gerekmektedir.

Cezaevi kütüphaneleri, dışarıdaki kamu kütüphaneleriyle işbirliği yapmak suretiyle mahpusların ilgi alanları, gereksinimleri ve kapasitelerine göre, eğitici boş zamanın değerlendirilmesi açısından çok önemlidirler. Hükümlülerin yaşadıkları ortamın dışına çıkabilmeleri, özetle dış dünya ile bağlantılarının sürdürülmesi amacıyla, infaz kurumuna girişlerinin yapıldığı gün kurum kütüphanesinden 2 adet güncel kitabın kendisine verilmesi önemli bir uygulamadır.

İnsan hayatı en önemli değer olup, hükümlünün infaz kurumuna geldiğinde yaşadığı bunalım göz önüne alınarak, talebi aranmaksızın 2 adet güncel kitabın kendisine verilmesi bu buhrandan bir nebze uzaklaşmasını sağlayacak ve uyum sürecini kolaylaştıracaktır. Tutuklu veya hükümlünün ruhsal durumunu koruyan bu uygulamaya Raporda yer verilmemiştir.

6- CEZAEVİNDE VAR OLDUĞU BELİRTİLEN DİNİ SEMBOLLER TARAFIMCA TESPİT EDİLEMEMİŞTİR.

Raporda yer alan “Ayrıca ortak alanlarda dini sembollerin bulunması da bir başka olumsuzluktur.” tespitine katılmak tarafımca mümkün değildir. Yapılan incelemeler neticesinde herhangi bir dini sembolün varlığı tarafımca tespit edilmemiştir. Raporda “Kurum mevcudunun farklı dinlere mensup göçmenlerden oluşan yapısı dikkate alındığında ortak alanlara Hıristiyanlığa ait sembollerin hakim olması uygun değildir.” Şeklinde bir sonuca varılmışsa da cezaevi kurumlarında herhangi bir dini sembol görülmediğinden bu sonuca katılmak mümkün değildir.

SONUÇ:

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu tarafından hazırlanan Raporların, tespiti ve çözüm önerilerinin gerçekçi ve kapsamlı olmasıyla birlikte; kısa, orta ve uzun vadeli çözüm önerileri içermesi gerekmektedir.

Yapısal ve kalıcı çözüm önerilerine yer verilmeyen Raporda, birçok tespitte yer verilmiş olmasına rağmen görmezden gelinen birçok durum olduğu tarafımca açıkça tespit edilmiştir.

Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında; Raporda birçok tespitin ciddiyetinin ve öneminin görmezden gelinmiş olmasının tarafımca kabul edilmesi mümkün değildir.

Sonuç olarak, hazırlanan İtalya Raporunda belirtilmiş tespitlerin yetersiz kaldığı düşüncem ile Rapora ilişkin muhalefet şerhimi bilgilerinize sunarım.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Komisyon raporlarına, <http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/index.htm>
adresinden ulaşabilirsiniz.

Adres: TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu 06543 Bakanlıklar-ANKARA
Tel: 0 312 420 5406 – 420 5399 **Faks:** 0 312 420 5394
E-posta: insanhaklari@tbmm.gov.tr